N°. 2999 — 1857

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze Courant verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden *f* 6.00; *franko* door het geheele Rijk. Brieven, Gelden, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

DONDERDAG 12 MAART.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 11 Maart.

Wij meenen zonder grootspraak te mogen zeggen, dat wij voor een klein gemoed niet vervaard zijn. Desniettemin gaan wij niet zonder eenigen schroom over tot de beoordeeling van het wetsontwerp van het lager onderwijs. De zaak hangt sinds jaren. Aanvankelijk was zij, en dat had zij moeten blijven, eene belangrijke school-quæstie. Wel is waar zij had, om het overgroot gewigt der zaak, eene politieke zijde, want het onderwijs beslist over het toekomstig geslacht; maar de politiek predomineerde het vraagstuk niet. Dan, in den laatsten tijd hebben ongelukkiglijk de *politieken* haar als middel aangegrepen om staatkundige rezultaten te bereiken. Ten gevolge daarvan is de school-quæstie de hoofdspil geworden, waarom zich thans de geheele politiek van ons land beweegt. Zulks is des te meer te betreuren, omdat het onderwijs, om den bijzonderen toestand van ons land moeijelijk te regelen, tot politiek vraagstuk gemaakt, onder geen opzigt voor eene bevredigende oplossing vatbaar is. Dit is zoo waar dat dit goevernement, hetwelk de onderwijswet tot kardinaal punt van zijn mandaat heeft uitgeroepen, voor de bezwaren der taak terugdeinzend, reeds ... van hare politieke kleur te ... met de onderwijswet wat het vorig ministerie met ... gedaan heeft. Het verlangt er zich van af te maken, hoe dan ook. Na eerst beproefd te hebben de zaak op de lange baan te schuiven, hetgeen door den val van den heer Simons onmogelijk is gemaakt, levert de Regering thans eene *proef*, welke zij aan het ... der Tweede Kamer, des noods ter verbetering, onderwerpt.

Wij kunnen niet anders dan deze bescheidenheid prijzen, welke de Regering schaamt zich niet het te erkennen ... het gevolg is van de *moeijelijkheden*, waarop zij gestuit is *bij de bewerking* van hare proef.

Daarbij komt, dat niet slechts de Regering behoefte heeft om de quæstie van 't onderwijs van het politiek terrein te doen verdwijnen. Het gansche land, zoowel in de hoogere als in de mindere kringen, gevoelt de noodzakelijkheid dat er een einde kome aan de spanning, waartoe de onderwijs-wet tot voorwendsel dient.

Onder zulke omstandigheden wordt de diskussie moeijelijk. De bezwaren, die men opwerpt, ook de zwaarwigtigste, zijn onwelkom. Men wordt er wrevelig bij, niet omdat zij ongegrond zijn, maar omdat zij ongelegen komen. Men neemt, na lang stil te hebben gestaan voor onredelijke eischen, u kwalijk dat gij op leemten wijst, die te kort doen aan billijke vorderingen. En men eindigt niet zelden, om zich tot elken prijs van de zaak af te maken, met aan te nemen wat afkeuring verdient.

Dat is de toestand, waarin wij ons op dit oogenblik bevinden, en die bij velen den wensch voedt om de wet op het onderwijs te doen aannemen, alleen om van het *embarras* verlost te worden, dat zij veroorzaakt. Zulk eene stemming is weinig geschikt tot de goede regeling van een zoo gewigtig belang als dat van het onderwijs. Zij is het die ons met eenigen schroom bevangt bij de beoordeeling der tegenwoordige wetsvoordragt.

Wij zullen ons daarom evenwel niet laten terughouden van hetgeen wij onzen pligt achten. Maar wij zullen dien pligt vervullen met die gematigdheid, waarmede wij het ontwerp van Reenen hebben besproken.

Te dien einde zullen wij de politieke quæstie geheel ter zijde laten, voor zoo verre zij in verband staat met de bewegingen, adressementen en petitionnementen van den jongsten tijd. Wij hebben nooit de volksbeweging te hulp geroepen voor onze beginselen in zake van onderwijs; wij zullen 't nu evenmin doen, ofschoon ons daartoe de gelegenheid is aangeboden, en het ons weinig moeite zou kosten om op onze beurt eene beweging, maar nu in tegenovergestelden zin, uit te lokken. Wij willen de bestaande bezwaren niet door nieuwe vermeerderen. Ook daardoor zullen wij een nieuw bewijs geven van dien echt vaderlandslievenden en koningminnenden zin, die ons bestuurt. Wij zijn steeds *goevernementaal* geweest en wij willen 't blijven. Dat is, wij willen medewerken tot oplossing van de bezwaren, niet trachten ze te vermeerderen of te vergrooten.

Wij zullen daarom in ons oordeel over de voordragt niet slechts gematigd in woorden, maar ook spaarzaam in verdeelingen zijn, alleen het noodzakelijke, het onvermijdelijke vragende, gelijk we zulks met het ontwerp van Reenen hebben gedaan. Maar wij hebben dan ook het regt te vorderen, dat men geene ernstige overweging ontzegge aan 'tgeen wij met de meest mogelijke bezadigdheid zullen trachten in 't midden te brengen. Wij drukken daarop, omdat ten onzent in de laatste jaren vele kwade antecedenten zijn gesteld, die aanleiding geven tot het vermoeden, dat men, om gehoord te worden, een beroep moet doen op de volkshartstogten. Als zulk denkbeeld ingang vond en regel werd, wat zou er dan van de rust van 't land worden? Men zou dat dadelijk ondervinden, als wij het ons gegeven voorbeeld wilden volgen en op onze beurt eene volksbeweging tegen de voordragt organiseerden. Wij onthouden ons daarvan. En meenen daarin juist eene reden te vinden, waarom wij regt hebben op een bereidwillig gehoor.

Wij vleijen ons daarmee des te meer, omdat de Regering in den aanhef van hare memorie van toelichting haar eigen voorstel slechts noemt »eene proef om tot bevrediging ... zijn. Dit bemoedigt ons in de taak, die wij gaan vervullen.

De quæstie, uit haren aard, als zij op het terrein der beginselen blijft, niet onoplosbaar, heeft slechts onoverkomelijke bezwaren als zij van de beginselen afgerukt, gebragt wordt op het terrein der hartstogten. Wij besloten daarom de hartstogten ter zijde te laten en het vraagstuk eeniglijk te toetsen aan de beginselen. Is dan niet een goed rezultaat te verkrijgen — men kan dan toch komen tot eene bevredigende uitkomst, waarbij zich ieder kan neerleggen, die geen voorregt, maar regt wil.

Men leest in den *Gelderlander*:

»Op welk eene slinksche wijze »de welgezinden" in staat zijn den godsdiensthaat te ontsteken heeft het dagblad *de Grondwet* dezer dagen in het licht gesteld, dat wij in ons vorig nummer hebben overgenomen. »De welgezinden" hadden een adresboekje voor de stad 's Gravenhage bij den uitgever van het ministerieele *Zondagsblad* gedrukt, van huis tot huis onder de Protestanten rondgedeeld, waarin, op alphabetische wijze de namen der neringdoende ingezetenen, behalve die der Roomschen en Israeliten, gerangschikt zijn. (1). Dat toeleg blijkt duidelijk. Verarming der Roomschen en Israeliten, verrijking der Protestanten op onmaatschappelijke wijze, het doel. Geeft dit niet weder een doorslaand bewijs dat »de welgezinden" er niets uit maken, medeburgeren, die eene andere Godsdienst dan zij belijden, te ruineren, tot den bedelstaf, ja, ware het mogelijk, tot den hongerdood te brengen? Pleit dit niet sterk voor het vermoeden dat »de welgezinden" geene andere lieden zijn dan leden van *Unitas*, Phylacterion, en andere, de maatschappij ondermijnende, genootschappen, die reeds onbeschaamd het uithongerings-systeem voorstaan?

»Is het, dusdanige pogingen ziende aanwenden, nog noodig te vragen, waar het eindelijk met 's lands welvaren heen zou gaan als een groot deel der Natie zich zoo diep verlaagde deze te ondersteunen? Dan toch zou de welvaart van duizenden landgenooten ondermijnd worden, alleen om den godsdiensthaat bot te vieren.

»Hoe groot zou het geraas der »welgezinden" niet zijn als eene dusdanige poging tot verarming van andersdenkende landgenooten eens van de Roomschen uitging? Er zou geen verslag en gejammer opgaan dat hooren en zien verging. Men zou de Katholieken brandmerken als lage schepselen, allergevaarlijkste leden van den Staat. Maar nu de »welgezinden" zulks doen, nu zullen zij hunne handelwijze wel als een daad van liefde tot het Protestantisme, als heilzaam voor Oranje en Nederland uitleggen; want zij zijn tot veel, zelfs tot het ongerijmdste in staat.

(1) Zijn wij wel ingelicht, dan is het bedoelde haagsche adres-boekje niet het eerste van die soort; dan zijn, door de zorg van *Phylactérion*, soortgelijke adresboekjes reeds voor onderscheidene steden opgemaakt. (Red. van den *Tijd*.)

»Stellen wij eens een voorbeeld en neemt men aan dat binnen ons oude Nijmegen zoodanige vloekwaardige handelwijze door de Katholieken bedreven werd, (hetgeen echter wel nimmer gebeuren zal) dan immers zouden vele groote protestantsche neringdoenden, als: kooplieden, winkeliers, apothekers, enz. hunne bedrijven spoedig kunnen nederleggen, terwijl zij nu grootendeels hunne waren verkoopen aan de duizenden Katholieken van Nijmegen en aan de katholieke landlieden van Maas en Waal, van het Rijk van Nijmegen en uit de Betuwe, die wekelijks de groote markten bezoeken. Wat zou er dan van onze protestantsche neringdoende medeburgeren worden? Zij zouden genoodzaakt zijn hunne winkels te sluiten, in de grootste ongelegenheid geraken en allermoeijelijkst op eene andere wijze duurzaam in hun bestaan kunnen voorzien.

»Men ziet uit een en ander dat eene handelwijze in den zin der »weldenkenden," zoo zij al vele Protestanten kan rijker maken, toch ook velen zou kunnen verarmen als de tegenpartij *représailles* nam, waartoe wij echter onze geloofsgenooten te christelijk houden. Maar als men door het vuur van den godsdiensthaat verteerd wordt, dan begaat men de grootste dwaasheden ... Dwaas is hij, die ... Dwaas is hij, die niet den koopman begunstigt, die de beste en goedkoopste waren levert, die niet den werkman ... landiseert, die het werk het beste, het spoedigste en goedkoopste aflevert. Dwaas is hij dus, die de pogingen der »welgezinden" door zijne kortzigtige, onmaatschappelijke ondersteuning bevordert.

»Onder al de dwaasheden, door de »welgezinden" bedreven, strekt het ons tot ongemeene vreugde dat die groote meerderheid der Protestanten en bijna alle Katholieken geheel anders denken; dat deze het groote gebod des Heeren: »*Al wat gij wilt dat men u zal doen doet dat ook aan anderen,*" ... handel en wandel eerbiedigen en nakomen. ... Christenen is het te verwachten ... *pseudo* »welgezinden" diep verfoeijen ... zullen."

Te Amiens, en te Parijs (bij A. Pringuet) zijn de eerste nummers verschenen van eene »*Revue de l'art chrétien*", uitgegeven door den loffelijk bekenden archæoloog, den Eerw. Heere Jules Corblet. Dit goede en schoone, met velerlei afbeeldingen versierde tijdschrift kost slechts *f* 6 per jaar. Met de toejuiching der warmste hoogschatting en opregtste sympathie verwelkomen wij hetzelve.

Wij meenen den wensch te mogen uitspreken, dat de »*Revue de l'art chrétien*" in Nederland toegang hebbe tot de schrijftafel niet alleen van alle vrienden der Christen kunst, maar van een groot getal onzer geestelijken inzonderheid de ... van kerkbouwing ... De twee verschenen nummers bevatten 96 bladz. tekst in groot 8°: dit is een zesde gedeelte van den jaargang. De Eerw. Voorzitter van de Société des antiquaires de Picardie", de Heer Jules Corblet zelf, geeft als Bestuurder eenige grootere en kleinere artikelen in deze eerste afleveringen, met oogmerk om zijne beginsels te doen kennen en zijn streven te karakteriseeren. Wat die beginsels zijn men kan het, behoudens ligte nuancen, ... der Christen kunst vermeenen. ... het eischt, ... Bestuurder ... in een rijk met afbeeldingen versierd artikel *De l'industrie ecclésiologique*, door den Heer Petrus Schmidt; het handelt over *allerlei* kerkbehoeften en kerkgeraad. Een artikel van den Graaf de Mellet over christen schilderkunst, maakt aanstonds plaats voor eene der uitingen van de goudsmeekunst der XIVe Eeuw, het beslag van middeleeuwsche boekbanden. Een ander artikel geeft eene geschiedenis der Klokken. Van de nieuwe gothische bouwwerken wordt een beredeneerde aanteekening gehouden. De werkzaamheden van geleerde ligchamen, sterfgevallen van archæologen en kunstenaars, allerlei nieuwstijdingen van kunstbelangen, onderscheidene boekaankondigingen worden medegedeeld, en de Eerw. Corblet

heeft de merkwaardige voldoening, dat zijne jonge onderneming nu reeds den krachtigen steun heeft van acht Bisschoppen in zijn vaderland, waaronder twee Kardinalen-Aartsbisschoppen.

Aan velen, die den uitslag der onderneming tot doorsnijding van de landengte van Suez met belangstelling gadeslaan, kan het niet ondienstig zijn opmerkzaam te worden gemaakt op het onlangs daarover uitgegeven werk van den Heer Ferdinand de Lesseps, getiteld: *Percement de l'isthme de Suez, rapport et projet de la commission internationale. — Paris, etc.*

De heer de Lesseps, concessionaris dier onderneming, deelt in het aangehaalde werk mede het geheele verslag der internationale commissie, in December des vorigen jaars uitgebragt aan den Onderkoning van Egypte, met bijvoeging van alle bijlagen en bescheiden, die deze zaak kunnen toelichten en zoo volledig mogelijk maken. Zij bevat alzoo geheel het technische gedeelte van het door de commissie vastgestelde ontwerp tot doorsnijding dier landengte.

Uit dat zeer uitvoerig verslag blijkt, dat de kwestie van het kanaal van Suez tot de vroegste oudheid opklimt, doch gedurig naar de behoeften der tijden werd gewijzigd. Oorspronkelijk bestemd om de vallei van den Nijl te vereenigen met de Roode Zee, ten einde de gemeenschap tusschen Egypte en Arabie gemakkelijker te maken, is thans hare strekking de Middellandsche en Roode Zeën te verbinden, ten einde den afstand tusschen Europa en de Indische Zee, ongeveer tot de helft te verkorten.

Na eenige zeer belangrijke mededeelingen omtrent de gesteldheid van Egypte en de landengte van Suez, beschouwt de commissie afzonderlijk de vroegere ontwerpen door Lepère, Paulin Talebot en Barrault, om eindelijk de regtstreeksche verbinding, zooals die aan de Lesseps is geconcessioneerd, in alle onderdeelen te onderzoeken en tot een bepaald ontwerp te brengen.

Zonder hier in meerdere bijzonderheden over dat ontwerp te treden, kunnen wij niet nalaten het rezultaat dier onderzoekingen mede te deelen, waardoor de verbinding der beide zeeën niet moeijelijk, noch zonder eenige natuurbezwaren, uitvoerbaar wordt beschouwd, terwijl bovendien de goede uitslag der onderneming mede niet twijfelachtig kan zijn.

Hoogst belangrijk mag het dan ook genoemd worden, indien, bij het zich uitbreidend stoomvermogen, eenmaal die kunstmatige Bosporus van Suez voor alle natiën zal geopend zijn, en aan die woestenijen de vruchtbaarheid wederom zal zijn wedergegeven, waarvan de geschiedenis [illegible]

Wij eindigen deze mededeeling, om naar het werk zelf te verwijzen, dat gerustelijk ieder kan worden aanbevolen, die met den omvang en de uitvoering van dit grootsche plan meer bijzonder wil bekend gemaakt worden, en in het verslag en daarbij behoorende bijlagen alle noodige gegevens en verduidelijking gemakkelijk zal kunnen vinden. (*H.*)

Men meldt uit Bath, dd. 8 Maart:

»De landaanwinning-maatschappij op de Oosterschelde zet hare werkzaamheden met de meeste kracht door. Verleden Maandag is men met 600 werklieden begonnen met de indijking van een nieuwen polder omtrent 700 bunders groot, door van af Krabbendijke een dijk te leggen in de rigting, eerst van Halsteren en vervolgens naar den eerst ingedijkten polder. Aan het kanaal door Zuid-Beveland werken thans een 2000 werklieden. Om de behoorlijke diepte te verkrijgen, moet men op de meeste plaatsen 7 à 8 el beneden den beganen grond graven. Wanneer te Wemeldingen een stoomgemaal tot oppomping van het welwater zal geplaatst zijn, hoopt men dezen zomer de werkzaamheden met een 3000 arbeiders voort te zetten, zoodat een groot getal werklieden hier hun brood kunnen vinden."

Bij het dep. van Finantiën is ontvangen eene som van ƒ48, voor successieregt, hetwelk men meent nog aan den lande schuldig te zijn.

Een ingezetene van Vledder (Drenthe), L. Wanning, heeft zeven zonen, waarvan de laatste, even als al zijne broeders, bij de loting voor de nationale militie, zich heeft vrijgeloot.

Z. M. heeft benoemd tot ridder 4e kl. der Mil. Willemsorde den, op zijn verzoek eervol ontslagen 1sten luit. der artill. van het leger in Nederl. Indië H. F. Morbotter, en zulks ter zake van zijne verrigtingen, bij gelegenheid van het dempen van den opstand in Batipo, in Februarij en Maart 1841, alsmede den majoor van gen. leger, P. F. O. Vreede, vergunning verleend tot het aannemen en dragen der versierselen van ridder der orde van Karel III, hem door de Koningin van Spanje geschonken.

DELFT 9 Naar men verneemt bestaat er plan tot droogmaking der plassen, gelegen nabij deze stad, in de Pijnackersche en Bieslandsche polders. Men vleit zich althans, dat de concessie daartoe zal worden verleend, en dat de ingelanden dier polders hun waar belang zullen inzien, daar toch, zoo deze onderneming tot stand komt, eene oppervlakte van ruim 300 bunders water in vruchtbaar land zal zijn herschapen. (*D. C.*)

'sHERTOGENBOSCH, 9 Maart. Het volgende voorval dat de treurigste gevolgen had kunnen hebben, had heden morgen voor het dorp Veen, op de rivier de Maas plaats. De roermondsche stoomboot seinde den veerman dier plaats. Deze, met zijn knecht in zijne boot, bij de stoomboot gekomen, vernam, dat hij een half last granen moest overnemen. Het door het ruwe weder zeer hol staande water in aanmerking nemende, weigerde de veerman aanvankelijk de granen in zijne boot te laden, op aandrang van den kapitein der stoomboot echter ging men hiertoe over; het bleek echter aldra, dat de zwarigheid van den veerman niet ongegrond was geweest, althans naauwelijks was deze met zijne boot verwijderd, of, hetzij ten gevolge van de werking der inmiddels in beweging gestelde stoomboot, hetzij ten gevolge van het hol staande water, de boot sloeg vol en verdween in de diepte. Gelukkig werd dit van de stoomboot opgemerkt en waren de matrozen met de aan boord zijnde sloep nog tijdig genoeg te water, om de twee reeds zinkende drenkelingen te redden; — meer dood dan levend werden zij aan wal gebragt. Onmiddelijk aangewende geneeskundige hulp bragt den knecht des veermans al spoedig tot bewustzijn terug; de veerman daarentegen blijft steeds in zorgwekkenden toestand verkeeren. Men hoopt evenwel hem in het leven te zullen behouden. Van de granen is natuurlijk niets bewaard gebleven; ook de boot is tot nog toe niet teruggevonden.

Men leest in de Tweede Editie van de *Amst. Cour.*:

LONDEN 11 Maart. De *Morning Post* zegt, dat de krijgsmagt voor de chinesche expeditie bestemd, omstreeks 12,000 man sterk zal zijn.

De *Income-tax* bill is gisteren avond in het Lagerhuis artikelsgewijze, in behandeling gebragt en, na het afstemmen van eenige voorgestelde amendementen, aangenomen.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 9 Maart. De vier gevolmagtigden ter konferentie in de zaak van Neufchâtel, hebben in hun eerste zitting den afstand des Konings van Pruissen van zijn regten op de heerlijkheid Neufchâtel gekonstateerd, als voortvloeijende uit het initiatief des Konings, nedergelegd in de Nota van het kabinet van Berlijn, en dat zij op [illegible] eenkomst aan den graaf von Hatsfeld medegedeeld, die, zoo het schijnt, deze mededeeling *ad referendum* heeft aangenomen, zonder nadere verklaringen te geven. Men zegt, dat deze houding van den pruissischen gezant de andere gevolmagtigden verwonderd heeft, die niet voorbereid waren op dit algeheele voorbehoud.

— Men schrijft uit Parijs aan *den Nord*: »De Raad van State staat op het punt, om kerkelijke quæstiën te gaan behandelen. Het goevernement, na lang geaarzeld te hebben, is thans besloten om verscheidene bisschoppelijke handelingen van Mgr. de Dreux-Brezé, bij den *Keizer in Raad van State*, dit is het officiëele woord, aan te klagen. Eerst den 5n Maart is de Bisschop van Moulins verwittigd, dat bij den staatsraad was ingediend het *appel comme d'abus*. De Bisschop heeft, gelijk te verwachten was, geantwoord, dat hij de bevoegdheid van den staatsraad niet erkent.

»Een der beschuldigingen betreft eene verklaring van de synode van Moulins: *de non apellando ad potestatem secularem*. Deze verklaring is letterlijk te lezen in de provinciale Synoden van Parijs en Rheims, door wijlen Mgr. Sibour en den Kardinaal Gousset voorgezeten.

»Toen Mgr. Sibour nog bisschop van Digne was, werd hij voor den staatsraad getrokken. Hij ontkende de bevoegdheid van den staatsraad, en werd daarin door alle bisschoppen ondersteund. Insgelijks, toen in 1845 een mandement van Mgr. de Bonald door den staatsraad werd veroordeeld, haastten zich bijna alle Bisschoppen om het veroordeelde mandement te onderschrijven.

»Den dagbladen de *Univers* en de *Union* is 't verboden geworden, om eenige polemiek te voeren tegen de bevoegdheid van den Raad van State in kerkelijke zaken en tegen de geldigheid der organieke artikelen.

»De vrienden van den staatsraad, den burggraaf de Cormenin, verzekeren, dat hij zal voortgaan met in den staatsraad de meeningen te verdedigen door hem blootgelegd in de brochure van 1845. Onze lezers weten, dat hij onder den naam van Timon destijds een vlugschrift in de wereld zond, waarin hij de *appels comme d'abus* met krachtige redeneering en met de tuchtroede der bespotting bestreed.

— Men zegt dat de keizerlijke Regering, zonder haar goedkeuring te hechten aan alles wat admiraal Seymour en generaal Bowring te Kanton verrigt hebben, bereid zou zijn Engeland in China te ondersteunen om de veiligheid der europeesche belangen te waarborgen.

— Het *Journal des Débats* komt nog eens terug op de laatste diplomatieke stukken tusschen Oostenrijk en Sardinië gewisseld. Het blad bevestigt, na regtstreeksche berigten uit St.-Petersburg, dat Prins Gortschakoff de taal van den heer von Buol zou hebben afgekeurd, en besluit daaruit, dat het kabinet van St.-Petersburg zijn vertoogen voegen zal bij die van Frankrijk en Engeland, om van de Regering te Weenen te verkrijgen, dat zij geen het minste gevolg geve aan hare vertoogen tot Turijn gerigt.

Deze beweeringen van het *Journal des Débats* zijn deste belangrijker, daar meerdere oostenrijksche dagbladen het gerucht verspreid hebben, dat te St.-Petersburg de houding van den heer Buol goedgekeurd was, en dat deze minister dit zelfs aan den heer de Bourqueney en Sir Hamilton Seymour gezegd had.

Men zal weldra weten, wie gelijk heeft, het *Journal des Débats* of de oostenrijksche bladen.

— De *Correspondance Havas* deelt het volgende mede: »De stijfhoofdigheid, waarmede Oostenrijk de vereeniging der Donau-Vorstendommen blijft tegengaan, heeft in den laatsten tijd een zeer krachtig antwoord van wege de russische Regering uitgelokt. Oostenrijk zou eerst beproefd hebben, maar zonder goed gevolg, om een verlenging van de bezetting der Donau-Vorstendommen door zijn troepen voor te stellen als zeer gunstig voor de vrije uiting van de verschillende meeningen in den boezem der divans; maar graaf Buol, door zijn agenten vernomen hebbende, dat zijn voorgewende bezorgdheid zeer slecht ontvangen werd, veranderde van batterij en gaf de verklaring, dat hij de Vorstendommen binnen den bepaalden tijd zou ontruimen, doch het noodig achtte, op de moldavische grenzen een legerkorps zamen te trekken, totdat het belangrijk vraagstuk der Donau-Vorstendommen zou zijn opgelost. Ter naauwernood was dit besluit te St.-Petersburg bekend, of prins Gortschakoff deed het oostenrijksche kabinet weten, dat Rusland de vorming van een oostenrijksch observatiekorps op de grenzen van Walachije zou beantwoorden door het zamentrekken van troepen op de moldavische grenzen. Dit zal Oostenrijk er ongetwijfeld toe brengen, om den voorgestelden maatregel te laten varen.

— Het voorbeeld en het welslagen der Katholieken in het kanton Freiburg, beginnen vruchten te dragen. In Waadland hebben algemeene verkiezingen plaats gehad voor de benoeming der leden van den grooten raad, waardoor een groote meerderheid aan de katholieke partij verzekerd is. Deze uitkomst heeft een groote beteekenis.

— Het voorstel der nieuwe belasting-wet op de mobilaire waarde is op nieuw aan een onderzoek onderworpen. Het stelsel is intusschen aangenomen en de voorstanders er van hebben [illegible] onderzoek zou zich bepalen bij de invoering van een patentregt, te heffen op het kapitaal van industriëele maatschappijen. De heffing zou zeer gemakkelijk zijn en in niets den loop der zaken hinderen.

— Gisteren was er een talrijke vereeniging in de kerk Notre-Dame, ter aanhooring van den Wel-Eerw. heer Felix, die heeft betoogd dat er geen wezenlijke vooruitgang bestaat in de bestemming van den mensch, zonder de zucht naar een verhevener doel. ZWEerw. heeft die grootsche gedachte met eene bewonderenswaardige welsprekenheid ontwikkeld. Zijn gehoor bestond uit alle rangen en standen, en als acht dagen geleden, waren er in groote getale werklieden, van beiderlei gelacht, aanwezig. Men mag inderdaad den begaafden spreker onder de vermaardste kanselredenaars van onzen tijd rangschikken.

— Volgens de *Indépendance* heeft pater Ventura weder aan het hof gepredikt en wel met niet minder stoutmoedigheid dan de eerste maal. Ditmaal behandelde hij het openbaar onderwijs. Men wil dat hij, meer of minder regtstreeks, maar altijd met weinig verschooning, de universiteit heeft aangevallen. Het schijnt evenwel niet dat de volharding van den prediker hem de ongenade des Keizers op den hals zal halen, die zich ten gunste der onschendbaarheid van de gewijde welsprekendheid moet hebben uitgelaten. Ditzelfde wordt ook door een ander blad, de *Bien Public*, bevestigt, dat er bijvoegt:

»Eenige bladen schijnen zeer verwonderd te zijn over de apostolische vrijheid, die pater Ventura genomen heeft, toen hij verleden Zondag over de pligten der Vorsten sprak, en vooral over hun pligt om de Kerk te beschermen. Omdat de beroemde prediker groote voorbeelden zelfs uit deze eeuw heeft aangehaald van Vorsten, die de Kerk verlaten of vervolgd hebben en gevallen zijn, is dat een bewijs dat hij de grenzen der gematigdheid overschreed? Heden heeft pater Ventura weder gesproken met dezelfde vrijheid en onafhankelijkheid, en wel over het onderwijs. Hij wees de gevaarlijke zijde aan van het heidensch onderrigt, dat dezer dagen wordt gegeven. Zal men weder kreeten doen opgaan over stoutmoedigheid en onhandigheid? Het schijnt ons toe dat de magthebbers zich-zelven vereeren als zij dulden dat men hun de waarheid zegt. Een prediker, om het even of hij aan het hof of elders het woord voert, is door zijn pligt gehouden de waarheid niet te versteken.

— Indien men den *Moniteur de la Flotte* gelooven mag, dan zijn de strenge bevelen van het hof van Peking

wel is waar, niet overal, maar toch op vele plaatsen ten uitvoer gelegd. Zoo heeft o. a. de goeverneur van Whampoa eene proklamatie uitgevaardigd, waarin hij zegt: Deze schandelijke vreemdelingen hebben het gewaagd de vaan des opstands tegen het verheven en eerwaardig gezag des Keizers te planten; zij hebben de stad Kanton aangevallen om die te verbranden, doch de straf is niet uitgebleven, want onze onverwinnelijke troepen hebben hen verslagen en een groot aantal gedood. Moge men hun op alle punten des lands bestrijden. Moge elk inwoner van China, die eenen Engelschman ontmoet, hem het verdiende lot doen ondergaan. Onze ontelbare vloten, onze groote door de geheele wereld gevreesde legers zijn reeds in aantogt, om hen te verjagen. Ieder behoort zich bij hen aan te sluiten; ieder behoort deel aan den oorlog te nemen, en aan de vreemdelingen te leeren voor den wil en den toorn onzes Keizers te sidderen, wiens blikken gloeijend zijn als de stralen der zon en wiens magt geen grenzen kent. Hij, die in strijd met deze bevelen handelt, zal als verrader beschouwd worden en heeft eene even snelle als verschrikkelijke straf te wachten. Gij weet het nu!

Na de bekendwording van deze proklamatie, die zoo als de *Moniteur de la Flotte* zegt, nog eene van de minst hevige is, verlieten de weinige Europeanen die stad en de europeesche schepen de haven. Whampoa behoort niet onder de vijf havens, die voor de Europeanen openstonden. Zij ligt twaalf engelsche mijlen van Kanton, doch vele schepen liggen er aan, om water in te nemen.

— De redevoering des Keizers draagt reeds vruchten. De minister van Oorlog en de staatsraad hebben bepaald dat de soldij der kapiteins en luitenants van het leger voor den eersten met 150 voor de tweede met 100 franken vermeerderd zal worden. Dit zal eene groote verhooging op het budget uitmaken, evenwel klagen de betrokken officieren nog. Zij zeggen, dat de noodzakelijke verteringen, welke zij te maken hebben, met 300 franken het bedrag van hun inkomen overschrijden.

ENGELAND.

LONDEN, 9 Maart. Het schijnt zeker dat de City gunstig gestemd is voor lord Palmerstons staatkunde, zooals trouwens de ministeriëele dagbladen het van den eersten dag af hadden aangekondigd, na de stemming over de motie van den heer Cobden. Lord John Russell heeft er van afgezien om het mandaat te behouden, hem door de kiezers aan de City opgedragen; en de gemeenteraad van de hoofdstad voorgezeten door den lord-mayor, het voorbeeld van andere korporatien volgende, heeft een adres van vertrouwen aan lord Palmerston gestemd.

Voor de toekomstige zegepraal van den minister is daarin een gunstig voorteeken gelegen, zeer geschikt om hem vertrouwen in te boezemen. Evenwel kunnen van nu af tot aan de verkiezingen de gezindheden van het publiek zich nog wijzigen, en het is nog onzeker of de invloed van eenige groote steden de zege behaalt over de gezindheid der berigten.

In afwachting van den dag dat de verkiezingsstrijd beginnen moet, wordt de verhouding der partijen in het parlement duidelijker. De heer Disraëli getrouw aan de de door hem afgelegde belofte om der regering de middelen tot ontbinding van het parlement gemakkelijk te maken, zonder dat de openbare diensten zouden lijden, heeft gisteren in de zitting van het huis der gemeenten zijn voorstel over den *Income-tax* ingetrokken. In dezelfde zitting heeft Lord Russell gelegenheid gevonden, om zich tegen de inzigten van den heer Marcy, staatssekretaris voor Buitenlandsche Zaken van de noord-amerikaansche republiek, te verklaren, loopende over het eerbiedigen, in tijd van oorlog der koopvaardijschepen van de strijdvoerende natiën.

De kanselier der schatkist kondigde aan, dat het traktaat van afschaffing der Sondtolregten tusschen Denemarken en Engeland nog deze week gesloten zal worden. Zoo vervalt alle vrees, die op het vasteland was opgekomen, dat de ministeriëele krizis den uitslag der laatste onderhandelingen in gevaar zou kunnen brengen.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 10 Maart. De Keizer en de Keizerin zullen alhier Donderdag terug keeren. De heer v. Bach wordt hier heden verwacht. De heer v. Bulow is alhier uit Berlijn aangekomen.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 11 Maart.

BEVALLEN (5 Maart): C. Langeveld, geb. Langeveld, Z. — (7 Maart): S. Haakman, geb. Harting, Z. — [illegible] geb. Prins, Z. — (9 Maart): E. C. Eichholtz, geb. [illegible], D.

OVERLEDEN (9 Maart): T. J. A. Bisschop, [illegible]

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 10 Maart. Belg. leen. 2½ pc. 56, Obligatiën 3 pc. —; id. 4 pc. 98¼; Spanje 1—3 pc. 24½; Binnenl. 3 pc. 38⅛; Romeinen 5 pc. 88; Oostenrijk Met. 5 pc. 81⅛; id. Nap. [illegible]

PARIJS, 10 Maart. Fransche 4½ pc. —.—; 3 pc. 71.15; 4½ pc. Spanje 24½; 3 pc. id. 38; 5 pc. Met. —; Rom. Leen 89.

MADRID, 9 Maart. 3 pc. Schuld 39.20, id. 1¼ pc. 25.30.

LONDEN, 10 Maart. Cons. 93⅝; Spanje buit. 3 pc. 41¼; id. 1¼ pc. 24⅝; Rusl. 5 pc. 107½; id. 4½ pc. 98¼; Holl. 4 pc. 98½; id. 2½ pc. 65; Sard. 5 pc. 90¼; Braz. 104; Peru 4½ pc. 78½; Gren. uitgt. 7; id. [illegible]; Mexiko 22½; Mexiko 3 pc. 22¼; Portugal 3 pc. 45½; Ecuador 15; Venezuela 38; Wissel op Amst. 11.18½; Hamburg 13.07½.

WEENEN, 10 Maart. Met. 5 pc. 83⅞; id. 4½ pc. 74⅞; Bank-Aktiën 1037; Credit Anst. 288; Wissel op Londen 10.08; Amst. —; Parijs —; Goud 7; Zilver —.

BERLIJN, 10 Maart. 3½ pc. Pr. Staatsch. —; 5 pc. Rusland 106⅞; id. 4½ pc. —; Wissel op Londen 2/m. 6 Th. 19; Amst. kort 142¼; Hamb. 150⅞; Petersburg 105⅝.

HAMBURG, 10 Maart. Spanje 1¼ pc. —; id. 3 pc. 23¼; Rusl. 5 pc. 102½; 4½ pc. 90; 3 pc. Mexikanen 10⅛; Noord-Duits. bank 96¼; Wissel op Londen 3/m. —.—; id. kort —.—; Amst. —.—.

FRANKFORT, 10 Maart. 5 pc. Met. 81⅝; 1¼ pc. Spanje binnenl. 24⅝; id. 3 pc. —; Wissel op Londen 3/m. 118⅛; Parijs 93⅝; Weenen 115⅛; Amsterdam —.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

		9 MAART 4½ u. gebl.	10 MAART 4½ u.		gebl.
Nederl., Werkel. Schuld à 2½ pCt.		63⅞	63¾	a 63⅞	63⅞
Dito Dito	3	76⅛	76¼	76⅜	
Dito Dito	4	95⅝	95 9/16	95 11/16	95⅝
Overzeesche Bezittingen	4	95	94 15/16		
Amortis. Syndik.	3½	90 15/16	90¾	90 13/16	
Actien Ned. Bank	4				
Handel-Maatschappij	4½	136	136¼	137	
Maatschappij van Weld.	4	62			
Oblig. Rijn-Spoorw.	4½				
" Holl. Spoorw.-M.					
Obligatiën	4½				
België	2½				
Dito bij *Rothschild*	2½				
Frankrijk, Obligatiën	3				
Spanje, Onbep. Stukken	1¼	24⅝	24⅝	24 11/16	24 11/16
Dito	3	42¼	42¼		
Dito Binnenl. à 6/m.	3	37¾	37¾	37 13/16	
Coupon-Bewijzen		6 9/16	6 11/16		
Amortisable Schuld		5¾	5 13/16		
Portugal, te Londen	3	45 13/16	45⅞	45⅞	45 13/16
Dito Uitgestelde		25	24⅞	25	
Rusl., bij *Hope* 1798 en 1816	5	103⅞	104		
Dito Dito 1828 en 1829	5	102⅛	103		
Cert. bij dito 1831 en 1833	5	93½	93⅝	93½	
Inschr. bij *Stieglitz*, 5e Serie	5	95 5/16			
Dito idem 6e "	5	96 7/16	96 7/16	96½	
Certifikaten te Hamburg	5				
Dito dito te Londen	[illegible]				
Dito dito *Hope* en *C°.*	[illegible]		85		
Dito bij *Stieglitz* en *C°.*	4	84	84		
Dito bij id. 3de Serie	4				
Dito in Zilver	6				
Inschrijving in Assignat.	6				
Certifikaten van dito	6				
Polen, Aand. met Lot. fl. 500		153			
Schatkist-Obligatiën	4	79	78⅞		
Oostenrijk, Metallieke	[illegible]	[illegible]	76 15/16	77¼	77 5/16
Dito dito te Amsterdam	5	86 15/16	86⅞		
Dito Nationale Leening	5	78 13/16	78 15/16	79	78 11/16
Dito	2½	39 15/16	39 13/16	39⅞	
Ween. Bank bij *Goll en C°.*	5	80¼			
Dito	4		64⅜		
Aand. met Loting fl. 250					
Nieuwe dito 1854					
Pruiss. Aand. 1854	3½				
Napels, Cert. bij *Rotschild*	5				
Denemarken, Leen. te Lond.	5				
Louisiana bij *Hope*	5	99⅝	99⅝		
Brazilië	5		98¼		
Dito 1843	5				
Mexiko	3	21½	21 17/16	21 9/16	
Dito Onbepaalde	3	21½	21 7/16	21 9/16	
Peru	4½	77¼			
Grenada, à 100	3½	21½	[illegible]	21½	
Dito Uitgestelde			6½	6 9/16	
Ecuador à 100					
Venezuela à 100					
Dito Uitgestelde		13½			
Amerika, Bank-Aktiën Cert.		1½			
Dito Orig.					
Grieken, [illegible] 1825	5				

Prost. [illegible]; Lom. 94; ½; Sard. 5; Spanje [illegible]; Phil. [illegible] 1750; H. N. 88; Grenada onb. ¼; Ecuador onb. 14 1/16; Ven. onb. 34½; 2 1/16; Weener Bank-Akt. 1192.

Vaste markt, bij levendigen handel in spaansche en oostenrijksche fondsen.

Koersen van Geld. Beleening 4 pCt. Prolongatie 3½ pCt.

Parijs	2/m.	56[illegible]	[illegible]	2/m.	39¼
"	zigt	[illegible]	Napels		83
Bordeaux	2/m.	55[illegible]	Petersburg		1.82
"	zigt	55¾	Weenen	6/w.	33[illegible]
Madrid	3/m.	[illegible]	Augsburg		[illegible]
Cadix	"	[illegible]	Frankfort		[illegible]
Sevilla	"	[illegible]	Hamburg	2/m.	34[illegible]
"	"	[illegible]	Londen		[illegible]
Portugal		[illegible]	"		11.62[illegible]
Genua	2/m.	[illegible]	Rotterdam		

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 10 Maart.

Van Java Suiker zijn heden te Rotterdam afgedaan 3000 picols zeilend per *Constantia* N°. 14116 tot *f* ¼ onder de op aanstaande N. H. M. Veiling aan te leggen prijzen.

GRAANMARKT.

SCHIEDAM, 10 Maart. Granen. Rogge. Verkocht: 130/2 a Reval *f* 248 6/w., Gerst 130/2 a Manheim *f* 225 kt. — Moutwijn *f* 20, Jenever *f* 25,50, Anijst. Proof *f* 26,75 per ned. vat zonder fust, zonder de belasting.

ANTWERPEN, 10 Maart. *Granen* gesouteneerd, doch zonder handel. Inl. Rogge met verkoopers a *f* 7⅝. Voorts nog afgedaan 150 blok Acajou-hout, 10 000 k°. St. Domingo Verfhout a *f* 3¼ en 60,000 k°. d°. zeiland 22 bn; B. A. Wol, 1500 vs. Amerikaansche Harst, etc.

CONSTANTINOPEL, 27 Febr. *Granen*. Deze week zijn afgedaan 3000 c. Mais, 10,000 chilos Gerst voor de Middell. Zee, 18000 c. Rumelische Gerst voor Engeland a P 14. Men noteert: harde Azof Tarwe P 52 a 58, Odessa 45 a 46, Burgas P 40 a 43, zachte Galatz en Braila P 32 a 40 inl. d°. P 30 a 32; Mais P 24 a 25; Gerst P 13½ a 15. Voorraad 200/m. chilos harde Tarwe, 150/m. chilos zachte d°. 10/m. chilos Mais en 80/m. chilos Gerst.

Koers op Londen 125¼.

NEW-YORK, 24 Febr. *Katoen* sedert het vertrek der *Niagara* ⅛ c. hooger.

Wij laten hier een overzigt volgen van den *Katoen*-handel sedert 1°. September gedurende de 4 laatste jaren:

	1857	1856	1855	1854
Totale ontvangsten	2200000	2215000	1528000	1705000
Uitgev. n. Groot-Brittanje	641000	772000	743000	517000
" Frankrijk	252000	295000	172000	152000
" andere havens	176000	261000	124000	129000
Totale uitvoeren	1069000	1434000	1040000	817000
Voorraad	787000	566000	408000	692000
Waarvan gedur. de week				
Totale ontvangsten	100000	117000	77000	107000
Uitgev. n. Groot-Brittanje	42000	41000	51000	44000
" Frankrijk	14000	15000	18000	17000
" andere havens	20000	22000	12000	12000
Totale uitvoeren	76000	80000	81000	73000

De telegraphische berigten uit de Zuidelijke oorden luiden geanimeerd. De ramingen voor de oogst blijven onveranderd. Te New-Orleans noteert men Middling 13 c. en te Mobile 12⅞.

RIO DE JANEIRO, 24 Jan. *Koffij* met weinig aanvoeren de voorraad meest inferieure kwal. is tot op 50,000 balen teruggebragt. De planters zeker zijnde van eene volgende kleine oogst, houden in het binnenland terug hetgeen zij nog bezitten. Prijzen souteneren zich op 4650 reis voor goed first en voor ligt groene soorten wordt 50 a 100 reis hoogen aangelegd. De inkoopen sedert 14 dezer beloopen 50/m. balen, waarvan 20/m. [illegible] voor Europa [illegible]

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN.

HELVOET, 8 Maart. Bakker, Vriendschap, Belfast.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 11 Maart, in lading naar:

Keulen. S. L. Wilson, Cöln N°. 4.
Frankfort. [illegible] Frankfort N°. 26.
Manheim. W. [illegible]
Ludwigh. en Manheim. P. Hartman, [illegible]
Duisburg. J. [illegible]
Ruhrort. J. v. Beek, [illegible] Wilhelmina.
Wesel. P. Balck, Vrouw Rebecca.
Mainz. G. [illegible] Mainz N°. [illegible]

AMSTERDAM, 9 Maart, vertrokken naar:

Keulen. W. v. d. Poll, Maria.
Dusseldorp en Neus. W. Hoogeweg, Mercuur.
Urdin. en en Ruhrort. R. van Beek, Dankbaarheid.

Rijnhoogte ARNHEM, 10 Maart 1 el 0 duim.
KEULEN, 10 " 5 vt. 7 "

Advertentiën.

(3017) Heden beviel zeer voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER, [illegible]
AMSTERDAM, 10 Maart 1857.

(3007) Den 25 Februarij 1857, overleed te *Bakhuizen* (Friesland) aan eene hevige ziekte van acht dagen, zijn [illegible] Zoon en Broeder, de Wel-Eerwaarde Heer J. Y. DE WINTER, R. K. Pastoor aldaar, in den ouderdom van ruim 36 jaren.
Y. J. DE WINTER.
Uit aller naam.

(3018) Heden overleed, na een smartelijk lijden van [illegible], onze waarde Moeder en Behuwdmoeder CORNELIA MARGARETHA VAN GREUNINGEN, Wed. JOHANNES HALBERTSMA, in den ouderdom van 63 Jaren.
G. J. BRUNING Gzn.
J. H. C. VAN DER VELDEN.
L. T. VAN DER VELDEN.
M. C. VAN DER VELDEN.
AMSTERDAM,
8 Maart 1857.
HALBERTSMA.

(3009) Heden overleed alhier, na een hevig lijden, in den ouderdom van zes en zestig jaren, mijn waarde Echtgenoot, de Heer HERMAN ADAM IGNATIUS SINKEL, voorzien van de laatste H. Sacramenten.

KLEEF, den 7 Maart 1857. — C. A. M. DE KRUYFF, Wed. H. A. J. SINKEL.

(3013) Heden overleed, tot bittere droefheid van ons en van onze hoog bejaarde Moeder, onze waarde Broeder en Behuwdbroeder GERARDUS LUTZ, in den ouderdom van 48 jaren.

ROTTERDAM, 7 Maart 1857.

L. LUTZ.
A. LUTZ.
J. P. LUTZ,
LIOTARD.

Strekkende deze tot eenige en algemeene kennisgeving zoo binnen als buiten deze stad.

AANBESTEDING.

Het R. K. Parochiaal Kerkbestuur van Vlissingen, Bisdom van Haarlem, is voornemens onder nadere goedkeuring op Dingsdag den 24e Maart 1857, des voormiddags ten 12 ure, in het Stads Koffijhuis, *de Beurs van Vlissingen*, in het openbaar aan te besteden:

Het afbreken der Oude Kerk en aanhoorende Huizen en het Bouwen eener Nieuwe Kerk met Toren.

De bestekken liggen ter lezing te Vlissingen in het Koffijhuis de Beurs, en in het Hôtel de Commerce; te Middelburg, in het Logement de Abdij en in het Hôtel de Flandre; te Dordrecht, in het Hôtel Bellevue; te Rotterdam, in de Romein; te Gorinchem, in de Hooiwagen; te Utrecht, in de Liggende Os, bij DE GROOT; te Arnhem, in het Hôtel des Pays-Bas en te Amsterdam, in het Hof van Braband, in de Kalverstraat.

De teekeningen liggen ter bezigtiging in de Pastorij van voorzegde gemeente, alwaar ook, alsmede bij den Boekhandelaar J. W. VAN LEEUWEN, op de Breedestraat te Leyden, de bestekken op *franco* aanvrage à *f* 1 te verkrijgen zijn. (3012)

(2992) Bij den Boekhandelaar G. A. [illegible] [illegible]

Een Lijkbloem voor van Bree.

Dichtstukje door

WILLEM [illegible] H. VAN DEN BERGH.

(3011) Te OLDENZAAL heeft zich onder de firma J. H. F. KIRCH een **Handel** voor gemeene rekening in alle soorten van **ruwe** en **gebleekte CALICOLS** gevestigd, die zich in de gunst van alle gegadigden, vooral ook van Heeren Fabriekanten in Blaauwe Katoenen, beleefdelijk dringend aanbeveelt.

De Drukker en Boekhandel. C. L. VAN LANGENHUYSEN geeft uit, en verzendt op aanvrage:

UITGAVEN DER VEREENIGING „REGT VOOR ALLEN."

I.

DE UTRECHTSCHE FAKTIE,

DOOR

J. W. CRAMER.

(Feb. 1857)

Een brochure van 145 blz. . . . . *f* 0.50.

Bij bovengenoemde is van de pers gekomen en aan HH. Inteekenaars verzonden:

Het 3de (Maart) Nommer van

DE TOESCHOUWER.

Het bevat de volgende artikelen:

Daniël O'Connell, door Mr. C. J. A. HEYDENRIJCK. — Overzigt van het eerste tijdvak der Nederlandsche beroerten in de 16e eeuw (II). — De policie en de dieven te Londen. — Een hoofdstuk uit het leven eener Liefdezuster.

Bij denzelfden zijn de volgende werken verkrijgbaar:

Le libre examen de la vérité de la foi, entretiens sur la Démonstration catholique de la révélation chrétienne, par V. Deschamps de la Congrégation du très saint redempteur, deuxième édition *f* 1.75

Oeuvres complètes de Massillon, 3 vol. gr. 8°. . . . . *f* 7.00

Oeuvres complètes de Bourdaloue, 6 vol. gr. in 8°, belle édition de Besançon . . . *f* 9.00

Essai historique sur l'Immaculée Conception, par M. l'abbé E. Darras; in-18, figures *f* 0.20.

Les **Femmes**, conversations et récits. *Série des jeunes filles*, par M. Alph. de Milly; in-18. . . *f* 0.20.

Histoire de saint Marcoul, du pélerinage illustre de Corbeny, et du don de guérir les écrouelles accordé aux rois de France à la suite de leur sacre, par M. B. In-18 avec gravures . . . . *f* 0.20.

Histoire de saint Remi, par M. A. Aubert; in-18. 144 pages. . . . . *f* 0.20.

Médecine usuelle de la Famille, par le docteur Ensenada. in-16, avec 60 gr. . . *f* 0.20,

Dictionnaire Géographique universel, ou description de tous les lieux du globe sous le rapport de la geographie physique et politique, de l'histoire, de la statistique, du commerce, de l'industrie etc. etc. 2 fort volumes en 2 colonnes . . . *f* 7.80.

La Franc-Maçonnerie dans sa véritable signification, ou son organisation, son but et son histoire. Par Ed. Em. ECKERT, 2 vol. in 8°. . . . . *f* 3.00

De la Connaissance et de l'amour du Fils de Dieu, N. S. Jésus-Christ, par le R. P. J. B. Saint-Jure, 3 vol. in 8°. . . . . *f* 5.00

Bij den Uitgever G. B. VAN GOOR, te Gouda, is verschenen de eerste tot achtste Aflevering van het

FRANSCH-NEDERDUITSCH EN NEDERDUITSCH-FRANSCH WOORDENBOEK,

DOOR

J. KRAMERS JZ.

Een **WOORDENBOEK**, dat aan de behoeften van onzen tijd voldoet; dat zich gemakkelijk en zelden te vergeefs laat raadplegen, niet alleen door den Leerling [illegible] de taal van de hoogere Standen der Maatschappij, als die van het Volk opneemt en zelfs alle gemeenzame Zegswijzen, Spreekwoordelijke uitdrukkingen en Spreekwoorden vermeldt, kan in een tijd, waarin de Fransche Taal zoo algemeen beoefend wordt, niet anders dan welkom zijn.

Dit Werk, bestemd om dat van VAN MOOCK, hetwelk geheel is uitverkocht, op eene waardige wijze te vervangen, zal in 2 Deelen, elk van ongeveer 13 [illegible] het voorzeker HET GOEDKOOPSTE BOEKWERK is, dat tot heden in ons Land het licht zag. (3002)

VERANDERING VAN WOONPLAATS

ten gevolge der Vergrooting van de Fabriek voor Gouden Borduurwerken en Kerksieraden.

JOSEPH-A.-A. VAN HALLE,

Eerste prijs op de Tentoonstelling van Brussel 1841 en 1847, van Londen 1851 en van Parijs 1855,

Bisschopsstraat, 3, thans overgebragt naar de Bergstraat, 90bis, tegenover het Postkantoor, nabij de St-Gudulekerk te Brussel.

SPECIALITEIT.

Men vindt in de Magazijnen van M. VAN HALL voor een waarde van meer dan vier honderd duizend franken Kerksieraden, in alle prijzen en stof, ten dienste zoo van de rijkste hoofdkerken als voor de kleinste dorpskerken.

Goud- en Zilverlaken, zoowel echt als valsch. Fluweel van alle kleuren, Gallons, Franjes, Kwasten van alle prijzen.

Voor al de sieraden uit de Fabriek van den heer M. VAN HALL afkomstig, blijft men borg, zoowel wat de waarde der stoffen en de zilveren en gouden borduursels betreft, als voor hunne bewerking. Zij kunnen uithoofde der billijke prijzen, met alle konkurrentie wedijveren.

Te Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.